GENADE EN VREDE

Galaten 1 vers 1 - 3

‘Paulus, een apostel, geroepen niet van mensen, noch door een mens, maar door Jezus Christus, en God den Vader, Die Hem uit de doden opgewekt heeft, En al de broeders, die met mij zijn, aan de Gemeenten van Galatië: Genade zij u en vrede van God den Vader, en onzen Heere Jezus Christus’

Liturgie:

Gezongen:

Ps.79:4

Ps.85:1,3,4.

Ps.45:1

Ps.29:6

Gelezen: Wet des Heren en Ps. 45

Gemeente,

In het eerste vers heeft Paulus zich voorgesteld als ‘apostel, geroepen niet van mensen, en ook niet door middel van een mens, maar door Jezus Christus en God Vader, die Hem uit de doden heeft opgewekt’. De achtergrond van deze aanhef is een stuk afweer tegen de dwaalleraren, die beweerden, dat Paulus geen echte apostel was, maar zijn dienst ontleende aan de apostelenkring of aan b.v. Barnabas, die hem binnen de kring van de apostelen zou hebben geleid.

Paulus ontkent beide beschuldigingen en legt er alle nadruk op, dat hij onmiddellijk geroepen is door Jezus Christus als gevolmachtigde, zodat hij aan de gemeente geen verantwoording schuldig was voor zijn zending. De vooropstelling van dit apostolaat komt bij Paulus niet voort uit ambtshoogmoed, maar uit zorg voor de mensen, die zijn evangelie hoorden en ontwijfelbare zekerheid nodig hadden ten aanzien van de inhoud van de prediking. Door deze dienst worden mensen behouden, zoals er door de dienst van de dwaalleraren mensen verloren gaan. Paulus evangelie zit onmiddellijk vast aan de opgestane Christus en aan de Vader. Wie dus dit evangelie loslaat, laat Christus los en gaat verloren. Toch staat Paulus niet alleen!

Vers 2 zet in met ´en al de broeders, die met mij zijn´. Met *zichzelf* noemt Paulus de broeders. Met deze broeders bedoelt Paulus waarschijnlijk niet al de gemeenten. Wanneer hij die op het oog heeft, spreekt hij over al de heiligen. Nee, Paulus bedoelt hier zijn medewerkers in de bediening. Hij noemt ze weliswaar (vanwege de gespannen situatie met de gemeenten in Galatië) niet met name, maar hij vermeldt ze.

Zij zijn niet alleen bij hem, maar *met* hem. Dat is meer! Toch staat Paulus niet alleen. Het doel van de tegenstanders was: Paulus te isoleren, alleen te zetten. Hem voor te stellen als een man, die het altijd beter wist. Maar dat zal hen niet gelukken! Want de broeders zijn met hem! Hij heeft met hen gesproken over de kritieke situatie in de gemeenten van Galatië en zij zijn het met Paulus eens, zijn een met hem in gevoelen, stemming en schrijven. Zeker, Paulus is verantwoordelijk voor dit schrijven, maar de broeders stemmen ermee in. Dat is een zegen en verkwikking voor de apostel. Immers de gemeenschap met de broeders is een kostelijke zaak. Of deze broeders in ambten of diensten staan is een bijkomstige zaak.

De vereenzaming is een verschrikking. In het bijzonder is de eenzaamheid een verschrikking, wanneer wij alleen voor God achterblijven en niemand ons verstaat en helpen kan. Daar worden wij alleen als goddelozen gerechtvaardigd. Daar is niemand bij dan God alleen.

Op deze verschrikkelijke eenzaamheid volgt als een wondere verrassing met de gemeenschap met God ook de gemeenschap der heiligen, die ook eenzelfde vereenzaming hebben doorleden. Wat is die gemeenschap rijk! De Heere bindt aan Zichzelf en aan de Zijnen. Wat kan de gemeenschap der heiligen van geweldige betekenis zijn voor bet geestelijk leven en de groei daarvan, terwijl het gemis daarvan meestal verpietering van dit geestelijk leven met zich brengt.

Alleen, deze gemeenschap heeft bij de apostel een aparte kleur. Zij is in dit geval de gemeenschap met de medearbeiders in Gods Koninkrijk. Paulus, hoewel een geroepen apostel, is geen bisschop of paus, maar een man, die er op gesteld is aan de broeders raad te vragen. Deze broeders erkennen van harte het apostelambt van Paulus en werken anderzijds mee om dit apostelambt ten volle in werking te zetten. Al de toenmalige ambten van evangelisten, profeten, herders, leraars, bedieningen groeperen zich rond en onder het apostelambt, zoals het apostelambt op zijn beurt weer direct ondergeschikt is aan Christus en Zijn Woord.

Voor ons is de situatie nu anders. Wij kennen naar Gods klaarblijkelijke bedoeling niet meer het apostelambt. De apostelen zijn voor ons tot fundament van de Kerk geworden in de evangeliën en brieven, die zij ons hebben achtergelaten als het gezaghebbende Woord van God. Als zodanig zitten zij niet alleen met de gehele wolk van getuigen op de geloofstribune in de samenkomsten van de gemeente, maar spreken telkens opnieuw hun gezaghebbend Woord in Christus Naam en opdracht. Zij zijn dus tegenwoordig onder ons. Niet in de beelden aan de pilaren van de Roomse Kerk. Nee, zij staan rechtovereind in de leer van Christus. Ja zij staan rondom Christus, niet als bemiddelaars van het Heil, maar als openbaringsgetuigen. Zij geven getuigenis van Christus.

Alle ambten, voorzover die er nu zijn, bewegen zich vanuit Christus en Zijn Woord. Dit moeten wij vooral in onze tijd goed vast houden! Want het ambt is niet democratisch, zodat het volk regeert, maar *Christocratisch*, zodat Christus regeert. Daarom heeft het ambt de tijd tegen. Het is al democratie, wat de klok slaat. Maar in het Koninkrijk Gods is het anders. Daar regeert Christus alleen door middel van de ambten. Deze ambten bedoelen alleen maar te dienen tot welzijn. Maar in deze dienst hebben zij het gezagselement van Christus gekregen. Let daarop! Wanneer u dan ook met gezag wordt toegesproken, stoot u daaraan niet, want het is het gezag van Christus in de gemeente, u door een mens overgebracht. Zelfs wanneer het op een gebrekkige manier wordt overgebracht, stoot u er niet aan, want Christus bedient Zich van aarden vaten. Het is mogelijk dat u het gezagselement uit het ambt weghaalt onder aanvoering van allerlei schoonschijnende redenen, terwijl u bezig bent het gezag van Christus, dat u door mensen wordt overgebracht, te ondermijnen. Het besef van de volmacht komt niet op uit de lastgeving van de gemeente, hoezeer dat ook een plaats heeft, maar uit Christus en God de Vader.

De geadresseerden

Nu pas komt Paulus ertoe de geadresseerden te noemen: ‘de gemeenten van Galatië’. Het valt op, dat Paulus deze gemeenten zonder enige toevoeging noemt. Andere gemeenten worden soms geprezen over de genade en de liefde, die in haar midden worden opgemerkt, de gemeenten van Galatie worden kortweg gemeenten genoemd. Andere gemeenten worden genoemd: de geheiligden in Christus Jezus, de geroepen heiligen, geliefden Gods, maar deze gemeenten krijgen geen enkele toevoeging. Waarom niet? Omdat zij bezig waren af te vallen van het evangelie! De situatie is erg gespannen. Een verdere toevoeging kan niet lijden.

Toch onthoudt Paulus de samenkomsten van de Galatiers het woord *gemeente* niet. Hij erkent ze nog als gemeenten. Dit zal ons temeer aanspreken, wanneer wij nu gaan letten op de betekenis van het woord: gemeente. Wat betekent dit woord eigenlijk? Wij gebruiken het vele malen, maar verstaan wij ook de zin ervan?

Het woord *gemeente* stamt van een werkwoord, dat betekent: *uitroepen*. Bij de Grieken betekent gemeente: *de samengeroepen vergadering*, die wetgevende arbeid verricht. In het oude verbond komt dit woord voor in de betekenis van de door Mozes op Gods bevel samengeroepen volksvergadering. In het nieuwe testament is het de naam voor *het lichaam van Christus.* Dat wordt gevormd door hen die God verkoren heeft, die door Christus 'bloed gekocht zijn en door de Geest tot de zaligheid geroepen zijn en worden. Gemeenten ontstaan dus door de verkiezende God, door de bloedstortende Christus en de krachtdadig roepende Heilige Geest.

Daarom is de gemeente op aarde een wonder! Zij is geen club van gelijkgezinden, zij is geen standsorganisatie, zij wordt, althans dient niet bepaald te worden door de kleur van de huid, maar door de kleur van het bloed van Christus. Zij ontstaat niet door de werkzaamheid van een mens, welke plaats die ook moge hebben, maar door de werkzaamheid van de drieenige God. Daarom blijft zij ook op deze aarde, hoezeer de poorten der hel zich inspannen haar te overweldigen (Matt.16:18). Wat een geluk, dat de gemeente een stichting is van God! Anders was ze reeds lang weg en wij met haar!

Soms wordt met deze gemeente *het geheel der Kerk* bedoeld, zoals in Matt.16:18, soms de plaatselijk gemeente of soms ook een huisgemeente. Wij moeten dus telkens onderzoeken, wat Paulus op een bepaalde plaats met het woord gemeente bedoeld. Hier betekent het onmiskenbaar de plaatselijke gemeente. Dat is meestal het geval. De plaatselijke gemeente is voor Paulus een complete gemeente. Zij is geen plaatselijk afdeling van een landelijk instituut, zoals dat vandaag in de verwording zo vaak wordt gezien. Ook onze gemeente is geen afdeling of filiaal van de Hervormde Kerk in Nederland, maar zij is een complete gemeente. De plaatselijke gemeente is er dus niet om de bevelen van het geheel der Kerk zonder meer uit te voeren, zij is er nog minder om de algemene Kerk voortdurend aan de financiën te helpen! Maar zij is de gemeente Gods aan een bepaalde plaats. Voor dit beginsel hebben onze vaderen gestaan en dienen wij ook vandaag in alle verwarring te staan.

Anderzijds is het verband met het geheel van de Kerk een bijbelse zaak, die niet te verwaarlozen is. De eenheid in geloof, leven en werken der Kerk komt in de ambtelijke samenkomsten van de Kerk tot uiting. De banden met het geheel van de Kerk zijn vooral van geestelijke aard in de gemeenschap van hetzelfde geloof. Zijn die banden er niet of zeer zwak, dan worden de banden aan het geheel der Kerk als een kwelling ervaren en knellen zij het geestelijk leven meer of dan dat zij dat bevorderen. Deze banden zijn er door onze eigen zonden, omdat wij en onze vaderen hebben gezondigd en niet trouw geweest zijn in de bewaring van de hemelse leer. Tegen deze kwellende en knellende banden dient gestreden en vooral voor gebeden te worden.

Maar verdienen deze gemeenten in Galatië nog wel de naam van gemeente? Zij zijn bijna van Christus en daarmee van het gemeenschappelijk geloof afgevallen, zoals uit het vervolg van deze brief nog wel blijken zal! Hoewel dat allemaal waar is, onthoudt Paulus hen deze eretitel niet. Er zijn nog sporen van het gemeente zijn ook in Galatië. Er is nog belijdenis van Christus, er is nog aanroeping van de ware God, er is nog gebruik van de sacramenten, er is nog dienst van het Woord Gods. Waar deze sporen nog gevonden worden, mogen wij dus de naam van gemeente niet onthouden. Is er een gemeente op aarde aan te wijzen, waarin volledige zuiverheid en heiligheid heerst?

Zijn niet velen bezweken voor de verzoeking op aarde een gemeente te zoeken en te stichten, die gezuiverd was van alle gebreken? Er zit in elk mens een Labadist! Zoals u wellicht weet, was de Labadie een man, die een gemeente van louter wedergeborenen wenste. Hoe zwaar heeft hij zich vergist en wat is dit alles op niets uitgelopen. Zelfs een betrekkelijk zuivere gemeente heeft gebreken. Hoeveel temeer die gemeenten, waar niet alleen vlekken zijn, maar ook ontworteling plaatsvindt. Wij dienen o zo voorzichtig te zijn om de naam van gemeente te weigeren. Calvijn en Luther gingen zelfs zover, dat zij (hoewel zij beiden de paus de Antichrist noemden) ook in de Roomse Kerk sporen van het gemeente zijn ontdekten en ook daar een overblijfsel naar de verkiezing der genade zagen.

Onder dit dubbel gezichtspunt moeten ook wij de kerk van Rome zien. Enerzijds heeft de kerkregering en de leer van Rome bepaalde antichristelijke trekken, anderzijds is er ook nu een overblijfsel naar de verkiezing der genade. Daarom dienen wij ook voor de kerk van Rome te bidden, want alleen de Heilige Geest is machtig om alles wat staat tussen Christus en dit overblijfsel weg te slaan en Christus weer alle rechten over de kerk te geven. Paulus ziet niet alleen de gemeenten van Galatië in haar desolate toestand, maar ook en vooral van Christus uit. Paulus durft haar vanuit Christus en Zijn werk gemeenten te noemen. Dit betekent, dat de genezing van de kerk en de heling van haar breuken en scheuren alleen in Christus te vinden is.

Paulus adresseert deze brief aan de gemeenten van Galatië. De bezorger wist het adres wel te vinden. Waar die gemeente precies gelegen hebben, daarover verschillen de inzichten. Maar het adres was toen algemeen bekend. Maar wanneer Paulus een brief zou schrijven aan een van onze gemeenten, bij welke gemeente zou deze dan bezorgd moeten worden? Bij de Gereformeerde Kerken, al of niet onderhoudende art.31?Of bij de Christelijke Gereformeerde Kerken? Of bij de Gereformeerde Gemeente? Of bij de Oud Gereformeerde Gemeente? Of? Gevoelt u de pijnlijke verlegenheid, waarin de bezorger zich dan zou bevinden? En waar zouden wij moeten kijken, wanneer Paulus op een bepaalde plaats zou informeren naar het adres van de christelijke gemeente?

Want dat er meer dan één christeliike gemeente op één plaats zou zijn, is bijbels gezien onmogelijk. Maar wij zijn er helaas aan gewend! Wij kunnen deze zaak niet afdoen met de opmerking, dat men tegenwoordig op zoek is naar de grootste gemene deler en dat wij daaraan niet wensen mee te werken. Ook niet met de opmerking, dat er tegenwoordig zoveel vals oecumenisme is, dat de waarheidsvraag verduistert. Hoeveel waarheids-elementen ook in deze opmerkingen liggen, de bijbelse grondwaarheid van de ene gemeente wordt er door verduisterd. Het gaat niet aan om alle gemeenten wat haar boodschap betreft op een hoop te werpen of het moest zijn in de zware schuld, die op alle kerken rust. En die is groot! Wel is het zaak, dat wij de waarheid van de ene gemeente in Gods woord doorzoeken en op onszelf toepassen. Dan vallen er brokken. Niet bij anderen, maar bij onszelf! Dan wordt onze zelfgenoegzaamheid en onze knusheid doodgeslagen! Dan wordt ook ons farizeïsme aan de kaak gesteld, wanneer wij de houding aannemen: Wijkt van mij, want ik ben heiliger dan gij! Is Christus gedeeld? Nee, maar de gemeenten wel! Kan dit? Mag dit? Nee, het kan niet en het mag niet en toch gebeurt het! Dat is een zaak, die ons mag aangrijpen en verootmoedigen. Want wij kunnen wel verscheuren en verdelen, maar niet helen. Dat is Gods werk alleen!

Wie brengen de eenheid van de gemeente in gevaar? Die van Christus afwijken. Wat hebben wij meer te vrezen dan vergif? De dwaalleer! En wij hebben allen zo'n dwaalziek hart. Elke gemeente, wat zij ook van zichzelf zegge, draagt de mogelijkheid en de kiem in zich van de vervalsing van de leer en van het leven.

Wanneer is dit gevaar het grootst? Wanneer wij op onze troon zitten, vol van onszelf en van onze eigen gerechtigheid! Wanneer wij wat freewheelen in de traditie en niets weten van onze jammerlijke naaktheid ook als gemeente! Dit gaat meestal geruisloos. Er komt een geest van slaperigheid en zelfgenoegzaamheid. Men hoort dan niet meer dat zondaren onder het scherpe oordeel God doorgaan en door God in de ruimte worden gesteld. Alles wordt dan gestroomlijnd! De diepe nood van het zondaar zijn voor God is geen zaak meer die het hart en de ziel doorboort, maar hoogstens nog een zaak van de lippen.

Dan liggen wij aan alle kanten open voor de dwaalleer. Dan kruipen de dwaalleraren binnen, omdat er geen waakzaamheid en dus ook geen verweer meer is. Dan spuwen de dwaalleraren hun venijn uit. Zoals de wormen in het fruit, bederven dezen de tuin van Gods gemeente. Deze dwaalleraren gingen niet naar Kajafas en de Joodse Raad om die te bekeren, maar naar de jonge gemeenten, waar Paulus geploeterd had. Dat was lijden voor Paulus. Mensen voor wie en om wie hij in barensnood was geweest, die hij in het evangelie had voortgebracht, keren zich van hem af en erkennen hem niet langer als een echte apostel**.** Zij laten onder de invloed van deze dwaalleraren weer besnijden en vervallen tot de werken der wet. Het is niet meer Christus alléén! De dwaalleraren worden op het schild geheven en Paulus is minder dan iets.

Dit is lijden voor Paulus en voor allen, die iets dergelijks meemaken. Wanneer mensen op het schild worden rondgedragen, wordt het evangelie van Christus verduisterd. En dat moet ons door de ziel gaan. Hoewel Paulus zwaar daaronder lijdt, schrijft hij toch aan de gemeenten van Galatie! Dat kan Paulus omdat hij weet dat ook in deze kritieke situatie de heiligheid van de gemeenten in Christus verborgen en aanwezig is. Luther zegt: ‘er is geen dadelijke heiligheid vanwege de verlating van het evangelie, maar er is wel een lijdelijke heiligheid van Christus uit over de gemeenten in Galatië’.

Zo is het ook nu. Er is zoveel dat ons stom maakt wanneer wij zien op onszelf en op anderen. Er is zoveel dat ons smarten bezorgt, wanneer wij zien op de feitelijke situatie van de gemeente van vandaag, maar dat mag ons toch niet verhinderen de gemeenten in Christus als gemeenten te groot of klein die gemeenten dan ook zijn, wat haar levende leden betreft! In de zorgwekkende vervlakking en vervaging, in haar verscheurdheid en onheiligheid is de gemeente van vandaag een gemeente van de Heere Jezus Christus! Wanneer zij daarop in de levende verbanden van het Woord in de prediking wordt aangesproken, worden wij aan onze diepe ellende ontdekt, dat wij zover als gemeente van de levende Christus zijn afgeweken. Dat was dan ook de bedoeling van de apostel. Er is geen enkel bezwaar de gemeente als '*gemeente van de Heere Jezus Christus'* aan te spreken, als wii het maar doen met dezelfde bediening en dezelfde Heilige Geest waaruit Paulus sprak. Helaas gebeurt dit maar zo weinig! De gemeente ook van nu is een uitgeroepen gemeente in de voortgang van de geslachten in de dienst van het evangelie. Zij is de gemeente van God de Vader, van God de Zoon en van God de Heilige Geest!

Amen.